سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران
ژمارە: ٥٣٠٥ لە ٢٠١٨/١٠/١٦

بــڕیــار

پشتبەست بە ئەحکامەکانی یاسای پیادەکردنی پیشەی دەرمانسازی ژمارە (٤٠)ی ساڵی ١٩٧٠ هەموارکراو ، و پشتبەست بە بڕگەی (یەکەم) لە ماددەی (حەوتەم) لە یاسای سەندیکای دەرمانسازەکانی هەرێمی کوردستان ژمارە (٨)ی ساڵی ١٩٩٩، و ئاماژە بە بڕگەی (یانزەیەم) لە ماددەی (٢) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی هەرێمی کوردستان ژمارە (١٥)ی ساڵی ٢٠٠٧ ، و لەسەر پێشنیاری وەزارەتی تەندروستی، بڕیاردرا بە:-

١- ڕێگە نادرێت دەرمانساز ببێتە خاوەنی زیاتر لە یەك مۆڵەتی دەرمانخانە، کۆگای دەرمان ، کارگەی دروستکردنی دەرمان و ئەو شوێنانەی لە ماددەی (یەکەم)ی یاسای ژمارە (٤٠)ی ساڵی ١٩٧٠ هەموارکراوی ئاماژەپێدراوی سەرەوەدا هاتوون .

٢- پێویستە خاوەنی مۆڵەت خۆی بەڕێوەبەری ئەو شوێنانە بێت کە لە بڕگەی (١)ی سەرەوەدا ئاماژەیان پێدراوە و بۆی نییە ئەو مافە بۆ هیچ کەس و لایەنێك بگوازێتەوە و پێویستە بە ڕێکوپێکی لەو شوێنەدا دەوام بکات.

٣- پێویستە ناوی دەرمانخانە و ناوی دەرمانسازی بەڕێوەبەری دەرمانخانە بە شێوەیەکی ئاشکرا و بە پیتی دیار بە هەردوو زمانی کوردی و عەرەبی لە پێشی دەرمانخانەکەدا هەڵبواسرێت.

٤- پێویستە لەسەر وەزیری تەندروستی دەرمانسازی فەرمانبەر لەسەر میلاکی وەزیفی کە بەشدارە لە دامەزراوەکانی پەیوەندیدار بە سەرپەرشتی و چاودێری و پشکنین و بەڕێوەبردن و لێپرسینەوەی ئەو شوێنانەی لە بڕگەی (١)ی ئەم بڕیارەدا قەدەغە بکات لە هەبوونی مۆڵەت. لە بەرامبەردا وەزارەتی دارایی و ئابووری دەرماڵەیەکی تایبەت بۆ ئەو دەرمانسازانە تەرخان دەکات. بۆ جێبەجێکردنی ئەم بڕگەیەش ، وەزیری تەندروستی دەسەڵاتی دانانی دەرمانسازی بیانی هەیە بۆ مەبەستەکانی هاتوو لەم بڕگەیە بەپێی گرێبەستێك کە مەرجەکانی لەلایەن وەزارەتی تەندروستییەوە بە هەماهەنگی وەزارەتی دارایی و ئابووری دەستنیشان دەکرێت.

٥- جگە لە پزیشکی دەرمانساز هیچ کەس و لایەنێکی تر مافی فرۆشتنی دەرمان و ئامادەکردن و پاراستن و تۆمارکردنی لە تۆماری وەسفی پزیشکی نییە ، جگە لە یاریدەدەری دەرمانساز و فەرمانبەری تەندروستی و قوتابیانی کۆلێژی دەرمانسازی کە لەژێر ڕاهێناندان ، ئەویش بە مەرجێك لەژێر سەرپەرشتی بەڕێوەبەری شوێنەکە بن و پێشتر وەزارەت و سەندیکای دەرمانسازان لە ناوەکانیان ئاگادارکرابنەوە.

٦- دەرمانساز بۆی نییە هیچ دەرمانێك سەرف بکات یان دابین بکات بە بێ ڕاچێتەی پزیشکی پسپۆڕ ، جگە لەو دەرمانانەی کە سەندیکای دەرمانسازانی کوردستان بە هەماهەنگی وەزارەتی تەندروستی دەستنیشانیان دەکات. هەر ڕەچەتەیەکیش تەنها بۆ یەك جار بەکاردێت و نابێت لەسەر ڕەچەتەی بەکارهاتوو دەرمان بکڕدرێتەوە جگە لەو دەرمانانەی کە بەپێی ڕەچەتەی پزیشکی بۆ نەخۆشی درێژخایەنن و وەزارەتی تەندروستی دەستنیشانیان دەکات.

٧- پێویستە لەسەر گشت دەرمانخانەکان تۆماری وەسفی پزیشکییان هەبێت کە لاپەڕەکانی ژمارە کرابن و مۆری دەسەڵاتی پێوەبێت و ئەم زانیارییانەی خوارەوەی تیادابێت:
أ) هەر دەرمانێك کە لە دەرمانخانەکەدا دابین کرابێت.
ب) وەسفی پزیشکی.
ج) چۆنیەتی بەکارهێنانی دەرمان.
د) ناوی ئەو نەخۆشەی کە دەرمانەکەی بۆ دابینکراوە.
ە) نرخی دەرمان.
و) ناوی ئەو پزیشکەی وەسفی پزیشکی دەرمانەکەی کردووە.
ز) ڕێکەوتی دابینکردنی دەرمانەکە.
ی) ڕێکەوتی نووسینی ڕەچەتەی دەرمانەکە .

٨- پێویستە لەسەر دەرمانخانەکان وێنەیەك لە پسوولەی کۆمپیوتەریی سەرفکردنی دەرمان بدەن بە کڕیاری بەکاربەری دەرمان کە ناوی دەرمانخانەکە و خاوەنەکەی و ناونیشان و ژمارەی مۆبایل و ئیمەیل لەخۆبگرێت، سەرەڕای جۆری دەرمانەکان و ناوی زانستی و بازرگانی و بڕ و نرخەکانیان و ناوی ئەو پزیشکەی کە ڕەچەتەی پزیشکی بۆ نەخۆش ڕێکخستووە، و پێویستە ئەم زانیارییانە لە داتابەیسێکی کۆمپیوتەری هەڵبگیرێت، و لە کاتی پێویستدا لیژنە و لایەنە ڕێپێدراوەکان مافی سەیرکردن و دەستکەوتنی ئەو زانیارییانەیان دەبێت.

٩- پێکهێنانی لیژنەیەك لە وەزارەتی تەندروستی بە ناوی (لیژنەی نرخاندنی دەرمان) لە (٥) پێنج ئەندام کە سەرۆکەکەی و (٢) دوو ئەندامیان لەلایەن وەزیری تەندروستی دەستنیشان دەکرێن لە فەرمانبەرانی پزیشکی دەرمانساز و (١) یەك نوێنەری سەندیکای دەرمانسازانی کوردستان و (١) نوێنەری وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی بە مەبەستی دەستنیشانکردنی بنەماکانی دیاریکردنی نرخی دەرمان و بەرهەمە پزیشکییەکان کە هاوردە دەکرێن یان لە ناوخۆدا بەرهەم دەهێنرێن و پێویستە لەسەر هاوردەکار نرخی دەرمان و بەرهەمە پزیشکییەکان بە تاك دەستنیشان بکات بەپێی ئەو ڕێنماییانەی وەزیری تەندروستی دەریان دەکات .

١٠- لیژنە پەیوەندیدارەکانی قایمقامیەت و ئاسایشی بازرگانی و پۆلیس و هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆ و کواڵێتی کۆنترۆڵ و دەزگا و دامەزراوەکانی تری هاوشێوە دەستکراوە دەبن لە جێبەجێکردنی ئەرکەکانیان لە پشکنین و بەدواداچوون و گرتنی سەرپێچییەکان و دەستنیشانکردنی ناوی ئەو کەس ولایەنانەی دەبنە ڕێگر لە بەرامبەر بەجێهێنانی ئەرکەکانیان و ڕاپۆرتکردنی زانیارییەکان بۆ وەزارەتی تەندروستی و لایەنە پەیوەندیدارەکانی تر بە مەبەستی تۆمارکردنی سکاڵا بەپێی یاسای سزاکان ژمارە (١١١)ی ساڵی ١٩٦٩ هەمووارکراو و لە کاتی کەمتەرخەمی ناوبراوان لەو ئەرکانەی پێیان سپێردراوە یان ئاسانکاری بۆ سەرپێچیکاران، ئەوا ڕێکاری یاساییان لە بەرامبەردا دەگیرێتەبەر و توندترین سزا دەدرێن.

١١- پێویستە لەسەر سەرجەم دەرمانخانە و کۆگا و شوێنی دەرمان و پێداویستی پزیشکی و مادده تاقیگەییەکان و مادده کیمیاوی و بەکتەرەلۆژییەکان و ماددەکانی تایبەت بە بواری پزیشکی ددان و ئەو مادده و کەلوپەلانەی دیکەش کە لەلایەن وەزارەتی تەندروستییەوە دەستنیشان دەکرێن ئەم خاڵانەی خوارەوە جێبەجێ بکەن:

أ) دابینکردنی گەنجینەی پێویست لە خاڵەکانی سنوور و ناو شارەکان بۆ پاراستنیان بە شێوەیەك لەگەڵ پلەی ترسناکی ئەو ماددانەدا بگونجێت و گشت مەرجە تەندروستی و زانستییەکانیشی تیادابێت لە ڕووی پلەی گەرمی و شێ و ڕووناکی و هەواخۆشکردن (هەواگۆڕکێ) و ساردکردن و دابینکردنی ئامێرکانی ئاگرکوژێنەوە و بنکەی تەختە یان ئاسن.

ب) ساردکەرەوەی تایبەتییان هەبێت بەپێی ئەو مواسەفات و مەرجە داواکراوانەی کە وەزارەتی تەندروستی دیاری دەکات بۆ پاراستنی دەرمان و پێداویستی پزیشکی و مادده تاقیگەییەکان و مادده کیمیاوی و بەکتەرەلۆژییەکان و ماددەکانی تایبەت بە بواری پزیشکی ددان و ئەو مادده و کەلوپەلانەی دیکەش کە لەلایەن وەزارەتی تەندروستییەوە دەستنیشان دەکرێن.

ج) پێویستە ئەو دەرمان و مەوادانە بەپێی ستانداردی پلەی گەرمی پارێزراو بن و کەشوهەوای ناو دەرمانخانەکان و کەشوهەوای ناو ساردکەرەوەکان هەمان ئەو کەشوهەوا بێت کە لە لیفلێت و پاکەتی دەرمان و مەوادەکاندا تۆمارکراون.

د) دابینکردن و بەکارهێنانی هۆکار و ئۆتۆمبێلی تایبەت بە گواستنەوەی ئەو دەرمان و مەوادانەی ئاماژەیان پێدراوە لە سەرچاوە و خاڵە سنوورییەکانەوە بۆ ناوخۆی هەرێمی کوردستان و لە کاتی گواستنەوەیان لە ناو هەرێمی کوردستان، و بە هەموو جۆرێك قەدەغەیە ئۆتۆمبێلی دیکەی ناتایبەت بەکاربهێنرێت بۆ ئەم مەبەستە و بە پێچەوانەوە لیژنە پەیوەندیدارەکان و هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆ و پۆلیسی هاتووچۆ دەسەڵاتی دەستبەسەرداگرتنیان هەیە و خاوەنەکەشی ڕێکاری یاسایی لە بەرامبەر دەگیرێتەبەر وەك مامەڵەکار بە دەرمانی بەسەرچوو.

ﻫ) دابینکردنی کارەبای هەمیشەیی (٢٤) سەعاتی بۆ دەرمانخانە و کۆگا و ئەو شوێنانەی دیکە کە لەم بڕیارەدا ئاماژەیان پێدراوە، و خاوەنی ئەم شوێنانە بەرپرسیارن لە جێبەجێکردنی ئەم بڕگەیە لەسەر تێچووی خۆیان لە ئەگەری نەبوونی کارەبای نیشتمانی.

١٢- ڕێگە نادرێت بە ڕیکلامکردن و پڕوپاگەندە (الإعلان والدعاية) بۆ ئەو دەرمان و بابەتە دەرمانسازییانەی کە بەکارهێنانیان پێویستی بە ڕەچەتەی پزیشکییە. بەڵام ئەو دەرمانانەی دیکە کە پێویستییان بە ڕەچەتە نییە، دەبێت ڕەزامەندی پێشوەختی بە نووسراوی وەزارەتی تەندروستی وەربگرێت بە مەرجێك ئەو کەس و کۆمپانیایەی

هەڵدەستێت بە ڕیکلامکردن و پڕوپاگەندە ڕێگەپێدراو بێت و ئەمانەت و دیقەتیش ڕەچاو بکات لە خستنەڕووی زانیارییەکان سەبارەت بەو دەرمان و بابەتە دەرمانسازییانە .

١٣- سەرۆکایەتی داواکاری گشتی لە وەزارەتی داد جێگری داواکاری گشتی بەپێی پێویست لە سنووری هەر پارێزگا و قەزایەك دەستنیشان دەکات وەك چاودێر و سەرپەرشتیار بۆ جێبەجێکردنی بڕگەکانی ئەم بڕیارە، و پێویستە بە شێوەیەکی ڕێکوپێك ڕاپۆرتی بەدواداچوون پێشکەش بە سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران بکات لە ڕێگەی سەرۆکایەتی داواکاری گشتی کە تیایدا بەرەوپێشچوون و ئاستەنگەکانی بەردەم جێبەجێکردنی ئەم بڕیارە بخاتەڕوو سەرەڕای دەستنیشانکردنی فەرمانبەر و کەس و لایەنی بەرهەڵستکار تاوەکو ڕێکاری قانونی لە بەرامبەردا بگیرێتەبەر .

١٤- سەرجەم وەزارەت و لایەنە پەیوەندیدارەکان ئەم بڕیارە جێبەجێ دەکەن لە ڕێکەوتی دەرچوونییەوە و لە ڕۆژنامەی (وەقائیعی کوردستان)دا بڵاودەکرێتەوە.

نێچیرڤان بارزانی
سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران